

Herinrichting Aaltense Goor - Zwarte Veen

Landbouw

Natuur / landschap

Water

Cultuurhistorie

Recreatie

Leefbaarheid

Waterschap Rijn en IJssel

WATERBEHEER: VEILIG EN OP MAAT

Verslag werksessie Natuur

Datum: 28 februari 2012

Van: Marco Arts

Aan het eind van het verslag zijn foto's opgenomen van de resultaten (kaarten) van de werksessie.

Aanwezigen

Gemeente Oude IJsselstreek	Piet	Kleingeld
Gemeente Oude IJsselstreek	Jan	Bosman
Stichting Vennemarke	Jan te	Kloeze
Wildbeheereenheid (WBE)	Henk	Jacobs
Vogelwerkgroep Varsseveld	Johan	Jansen
Stichting Staring Advies	Sylvain	Wamelink
Weidevogelbescherming	Jan van der	Weyde
WRIJ	John	Lenssen
WRIJ	Leon	klein Tank
SBB	Leon	Hahn
	Tjibbe	Hunnink
Prov gelderland	Willem Jan	Drok
Bosgroepen	Marcel	Horsthuis
Aequator Groen & Ruimte	Marco	Arts

Introductie

Projectleider Leon klein Tank introduceert namens het Waterschap Rijn en IJssel aan de hand van een presentatie het project, de achtergronden, de planning en de stand van zaken. Op de website kunt u alles nog eens rustig nalezen en is ook de presentatie te downloaden:

[http://www.wrij.nl/actueel/projecten/actuele_projecten_\(/aaltense_goor/virtuele_map/herinrichting](http://www.wrij.nl/actueel/projecten/actuele_projecten_(/aaltense_goor/virtuele_map/herinrichting)

Herinrichting Aaltense Goor - Zwarte Veen

Landbouw

Natuur / landschap

Water

Cultuurhistorie

Recreatie

Leefbaarheid

Waterschap Rijn en IJssel

WATERBEHEER: VEILIG EN OP MAAT

Inleiding op de werksessie

Marco Arts bespreekt het doel van de dag, de vier varianten die voorliggen, de gewenste input van het gebied en de afweging van de belangen. Marcel Horsthuis presenteert de resultaten van het vooronderzoek (o.a. ecohydrologische systeemanalyse). Per variant wordt ingegaan op de verschillen.

De deelnemers worden gevraagd om in een interactieve sessie per variant input aan te leveren ten aanzien van de inrichting. De inrichting en de technische maatregelen kunnen dan waar mogelijk worden afgestemd op de wensen van het gebied.

Er worden 3 werksessies georganiseerd met deelnemers uit het gebied en belangenpartijen:

1. Landschap, cultuurhistorie en recreatie
2. Landbouw
3. Natuur

De inrichting van het watersysteem wordt door het waterschap in een interne werksessie (projectteam) behandeld. De inzichten uit deze werksessie zijn de onderlegger voor de overige functies in het gebied. Voor de inrichting van het watersysteem is input uit deze werksessie nodig. De resultaten van de berekeningen zullen vervolgens met de deelnemers worden gedeeld.

De ideeën en suggesties van de deelnemers aan de werksessies worden meegenomen in de afweging van de varianten. Het waterschapsbestuur en provinciaal bestuur maken uiteindelijk een keuze voor de verdere ontwikkeling van het gebied.

Werksessie Natuur

Marco Arts (Aequator) en Marcel Horsthuis (Unie van Bosgroepen) laten een blanco topografische ondergrond (A0) zien en vragen de deelnemers hun wensen aan te geven op kaart. Voor elke variant (2-4) worden de wensen en knelpunten geïnventariseerd (zie foto's).

Variant 1 de huidige situatie.

Ten aanzien van de huidige situatie worden door deelnemers de volgende opmerkingen geplaatst:

- Er bestaat nog onduidelijkheid over welke vegetatie- natuurdoelen worden nagestreefd. Marcel en SBB geven een korte toelichting: op de nieuw verworven percelen van Luiten liggen kansen voor de ontwikkeling van schrale, grondwatergebonden vegetatietypen zoals blauwgrasland, in meer westelijke richting kan een gradiënt ontstaan naar heischraal graslanden en wellicht vochtige heide. Daarnaast ontstaan door waterberging in het westelijk deel nog kansen om gradiënten te creëren van voedselrijk naar voedselarm.

Herinrichting Aaltense Goor - Zwarte Veen

Landbouw

Natuur / landschap

Water

Cultuurhistorie

Recreatie

Leefbaarheid

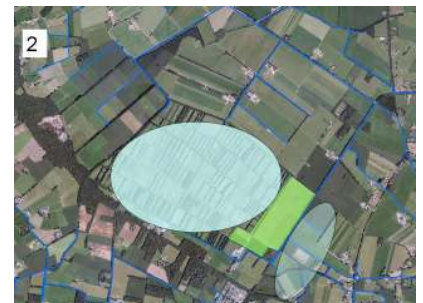
Waterschap Rijn en IJssel

WATERBEHEER: VEILIG EN OP MAAT

- Wat is de begrenzing van het plangebied? Het plangebied wordt begrensd door het Aaltense Goor en het Zwarte Veen. Ten aanzien van kansen en ontwikkelingen wordt breder gekeken naar de directe omgeving. Dit ook in het kader van het recreatie, landschap, kavelruil enz.
- De wens wordt uitgesproken om voor het beheer in het gebied meer gebruik te maken van de kennis en kunde van vrijwilligers uit het gebied. Ook om schade aan de fauna (bijv bij de kap van populieren) te voorkomen
- Is er aandacht geweest voor oude vuilstorten en bodemverontreinigingen? SBB ligt toe dat er uit onderzoek is gebleken dat er geen noodzaak is tot sanering.
- Aandacht voor zowel flora als fauna; onder andere aandacht voor de soortenrijkdom van vogels in het gebied. Vooral de struweelsoorten (o.a. bosrietzangen, kleine karekiet, braamsluiper, nachtegaal) nemen af. Er is wel een toename van bossoorten en soorten van structuurrijke habitats, o.a. roodborsttapuit en grauwe klauwier. Ook de weidevogels verdienen aandacht. Over de kansen voor deze vogels zijn de meningen verdeeld.
- De deelnemers hebben de wens om minder elzen in het gebied te hebben en meer variatie en struweel.
- Er moet meer aandacht zijn voor beheer en inrichting van het gebied. Dit komt oa terug in de bespreking van de varianten.
- Belangrijk aandachtspunt is de scheiding van waterstromen in relatie tot waterkwaliteit.

Variant 2: *Inrichting van de percelen van Luiten en water vasthouden in het Aaltense Goor +mogelijk maatregelen ten oosten van Boterdijk zonder landbouwschade*

Aan de hand van een blanco A0 worden de kansen en knelpunten van deze variant besproken. De resultaten van de werksessie zijn op de foto te zien. Hieronder is kort beschreven wat de kansen zijn.

Percelen Luiten (ten oosten van en aangrenzend aan het Aaltense Goor):

- Verschraling van de toplaag door afgraven
- kleinschalige inrichting of openheid? Openheid geeft een extra dimensie aan het gebied en maakt het landschap van voor de ontginningen weer 'zichtbaar'. Bovendien is openheid beter te combineren met ontwikkeling en beheer van blauwgraslanden en biedt het meer kansen voor (eventuele) weidevogels
- Plas-dras door verwijderen sloten en verhoging van het oppervlaktewaterpeil (streefpeil) van de watergang langs de Boterdijk.
- Mogelijk de sloten aan de oostzijde van de Boterdijk verondiepen om kweldruk naar het reservaat te versterken. Landbouwschade kan worden voorkomen door de afgegraven grond op te brengen (ophogen).

Herinrichting Aaltense Goor - Zwarte Veen

Landbouw

Natuur / landschap

Water

Cultuurhistorie

Recreatie

Leefbaarheid

Waterschap Rijn en IJssel

WATERBEHEER: VEILIG EN OP MAAT

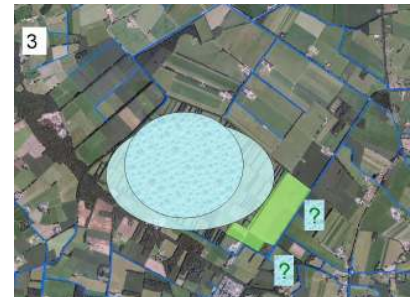
- De afwatering van 'Te Sligte' (parallel aan Romienendiek ten zuidoosten van Aaltens Goor) watert nu af naar de Boterdijk, Deze afwatering kan mogelijk in toekomst naar het westen afhankelijk van de natuurdoelstellingen in het Aaltense Goor..
- Extensief gebruik van de laagst gelegen percelen aan de oostkant van de Boterdijk waardoor peilopzet geoptimaliseerd kan worden

Zwarte Veen:

- Ook aandacht voor oude structuren, lanen van west naar oost
- Peilverhoging in het Zwarte Veen geeft meer ruimte om water langer in het Aaltense Goor vast te houden.
- Aandachtspunt zijn ook de peilen in de rest van het gebied

Variant 3: Als variant 2 + waterberging in het Aaltense Goor + maatregelen ten oosten van Boterdijk

Aan de hand van een blanco A0 worden de kansen en knelpunten van deze variant besproken. De resultaten van de werksessie zijn op de foto te zien. Hieronder is kort beschreven wat de kansen zijn.

- De potentie van natuurherstel is het grootst in het zuid-oostelijke deel van het Aaltense Goor en aan beide zijden van de Boterdijk (rode cirkel)
- Grootste potentie voor natuurontwikkeling ligt op de oostzijde van de Boterdijk in laagste percelen, aan de kruising Boterdijk en Romienendiek (groene cirkel)
- Aandacht voor de aanwezigheid van overstorten op de beken van de terrasrand. Bij het waterschap zijn geen overstorten bekend langs Zilverbeek of andere watergangen die mogelijk gaan afwateren op Aaltens Goor.
- Het water werd vroeger in het gebied afgevoerd door meanderende beken. Zijn er mogelijkheden voor afvoer van regenwater naar het westen via een meanderend beekje door de laagtes? Mogelijk kunnen delen hiervan in het Aaltense Goor worden hersteld.
- Indien de piekafvoeren naar het Aaltense Goor/Zwarte Veen worden geleid zijn er ook mogelijkheden voor aanvoer van water van de terrasrandbeken in de zomerperiode. Een extra sloot langs de Goorstegendijk en een inlaat voorbij de Prinsendijk zouden in deze extra inlaat kunnen voorzien. Op deze wijze kan de verdroging in het gebied mogelijk deels worden tegengegaan.
- In het westelijk deel van het Aaltense Goor ontstaat mogelijk natuurverlies door inlaat van voedselrijk water. SBB geeft aan dat bij ecologische winst aan de oostzijde, enig verlies aan de westzijde acceptabel is. Door inlaat van voedselrijk water kan bovendien een nieuwe, interessant gradiënt ontstaan van voedselarm, zwak gebufferd grondwater vanaf Vennebulten en voedselrijk oppervlakte water vanaf terrasrand.

Herinrichting Aaltense Goor - Zwarte Veen

Landbouw

Natuur / landschap

Water

Cultuurhistorie

Recreatie

Leefbaarheid

Waterschap Rijn en IJssel

WATERBEHEER: VEILIG EN OP MAAT

- De infiltratie van het geborgen water naar de ondergrond in het westelijke deel van het Aaltense Goor kan variëren vanwege de aanwezigheid van lemige lagen in de ondergrond.
- Er liggen met name in het westelijke deel van het Aaltense Goor kansen voor Agrarische medegebruik.
- Indien peilopzet en/of verondieping van de sloten ten oosten van de Boterdijk nodig is, is reguliere landbouw niet meer mogelijk. Waarschijnlijk zijn alleen extensieve landbouw of anders natuurbeheer mogelijk in het gebied grenzend aan de Boterdijk. Logische begrenzing zouden de huidige perceel grenzen moeten zijn.

Variant 4: Als variant 3 + waterberging in het Zwarte Veen

Aan de hand van een blanco A0 worden de kansen en knelpunten van deze variant besproken. De resultaten van de werksessie zijn op de foto te zien. Hieronder is kort beschreven wat de kansen zijn.

- Wens om rustgebieden voor het wild in te richten op verschillende locaties binnen het Aaltense Goor. De wens is om een zonering aan te brengen in afstemming met recreatie. Dit geldt eigenlijk voor alle varianten.
- Mogelijkheden om de Prinsendijk af te sluiten voor gemotoriseerd vervoer en dit te handhaven (er wordt oa. met quads in het gebied gereden)
- Het is wenselijk om de kansen voor (agrarisch) natuurbeheer of medegebruik van delen van het gebied en educatie en informatieverstrekking over het gebied te verkennen.

Zwarte Veen:

- De gemeente heeft de wens om in het gebied stapstenen aan te leggen (poelen en versterking van de huidige structuren).
- Het is wenselijk om het gebied extensief te beheren en andere gewassen te telen om het open karakter te versterken.
- Aan de zuidrand van de Vennebulten moeten maatregelen worden genomen om verdroging tegen te gaan.
- Waterberging is vooral in het laagste deel en grenzend aan het Aaltense Goor kansrijk, dit is het noord-oostelijk deel van het Zwarte Veen (rode cirkel).
- Verkeer door het gebied moet zoveel mogelijk worden geweerd (Schapendijk-Goorstegendijk). Hierdoor ontstaat een groter rustgebied

Herinrichting Aaltense Goor - Zwarte Veen

Landbouw

Natuur / landschap

Water

Cultuurhistorie

Recreatie

Leefbaarheid

Waterschap Rijn en IJssel

WATERBEHEER: VEILIG EN OP MAAT

Afwegingscriteria

De afweging van de verschillende varianten en belangen aan de hand van afwegingscriteria wordt met de deelnemers besproken. De deelnemers dragen de onderstaande criteria aan:

- combinatie en diversiteit aan natuurtypen
  - o open landschap
  - o kruidenrijk
  - o plas-dras
- het aantal gradiënten (nat-droog, voedselarm-voedselrijk, enz)
- volledigheid van de gradiënt
- zeldzaamheid natuur (landelijk, internationaal)
  - o oppervlakte
  - o beheertype
  - o vervangbaarheid
- versterken van de huidige landschapsstructuur en nieuwe structuren in het Zwarte Veen
- de mate waarin het landschap
  - o varieert in structuur
  - o varieert in vegetatie
- mate waarin het 'natuurlijk' systeem wordt hersteld
- kosten en financierbaarheid
  - o inrichting
  - o beheer
- draagvlak in het gebied
- duurzaamheid
- mate waarin medegebruik wordt gerealiseerd, professioneel en deskundig
- mate waarin het gebied wordt betrokken bij het beheer

Herinrichting Aaltense Goor - Zwarte Veen

Landbouw

Natuur / landschap

Water

Cultuurhistorie

Recreatie

Leefbaarheid

Waterschap Rijn en IJssel

WATERBEHEER: VEILIG EN OP MAAT

Afsluiting en vervolg

Na de werksessie vatten Marco Arts en Leon klein Tank de middag samen en wordt nog een doorkijkje geboden naar de volgende stappen. Afsproken wordt dat het verslag van de bijeenkomst naar de deelnemers wordt verstuurd en dat eventuele reacties doorgegeven kunnen worden.

Vervolgstappen:

- De input van de werksessie wordt meegenomen in de afweging
- De resultaten en afweging worden met de deelnemers teruggekoppeld
- Een voorkeursvariant wordt voorgelegd aan het bestuur

Ten slotte worden de deelnemers opgeroepen om vooral nog eens te laten bezinken wat er allemaal de revue is gepasseerd en niet te stoppen met nadenken. Men kan de komende maanden nog suggesties bij het waterschap inbrengen.

Contact

Heeft u opmerkingen of vragen over het project? Neem dat contact op met projectleider Leon klein Tank (l.kleintank@wrij.nl) of Minke Huurnink (m.huurnink@wrij.nl) van de unit Communicatie.

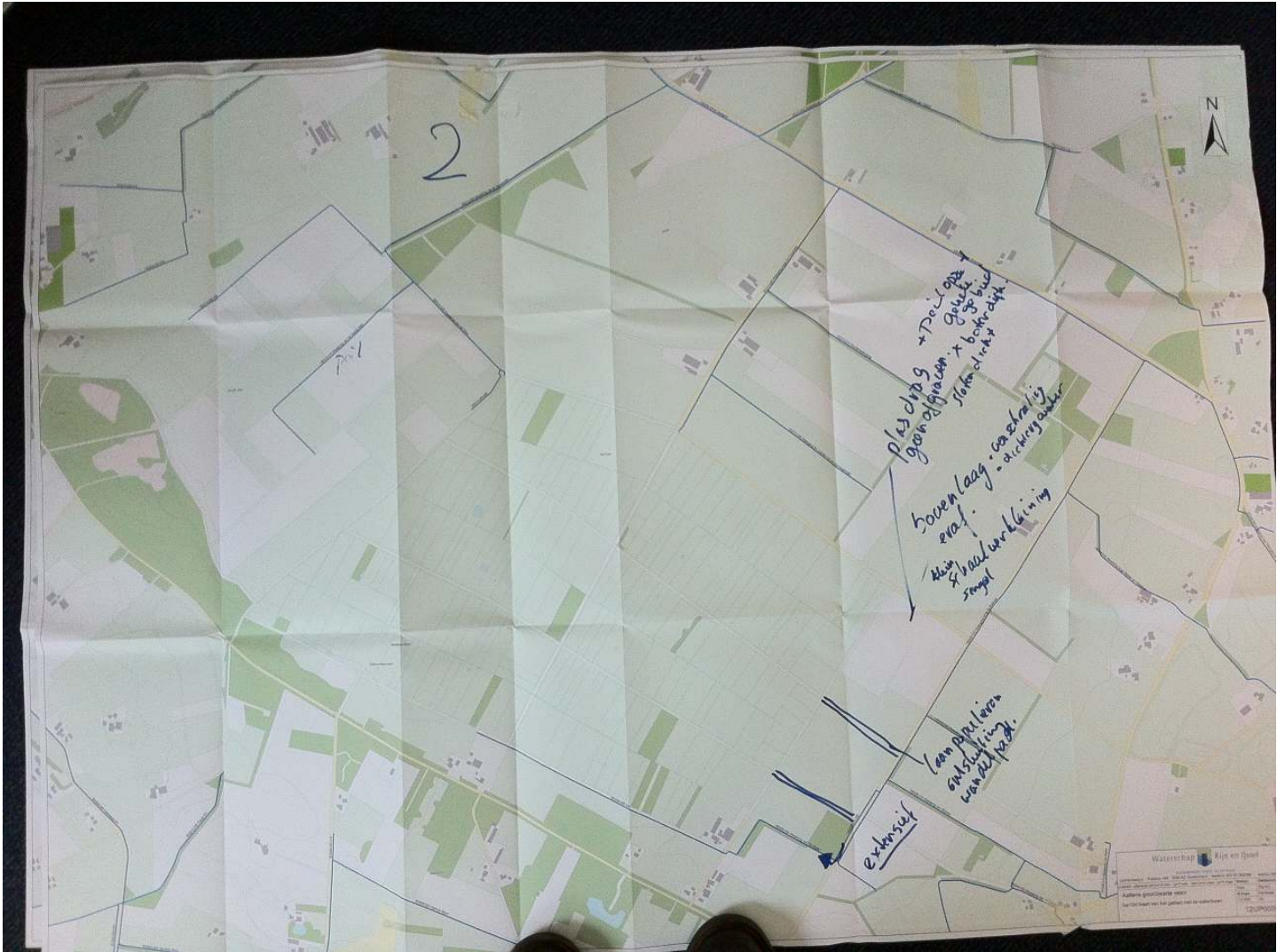
Herinrichting Aaltense Goor - Zwarte Veen

Waterschap Rijn en IJssel

WATERBEHEER: VEILIG EN OP MAAT

Foto's

Herinrichting Aaltense Goor - Zwarte Veen

Landbouw   Natuur / landschap   Water   Cultuurhistorie   Recreatie   Leefbaarheid

Waterschap Rijn en IJssel

WATERBEHEER: VEILIG EN OP MAAT

Herinrichting Aaltense Goor - Zwarte Veen

Landbouw   Natuur / landschap   Water   Cultuurhistorie   Recreatie   Leefbaarheid

Waterschap Rijn en IJssel

WATERBEHEER: VEILIG EN OP MAAT

